

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ' סיון תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא ג | דף הכולל: יומא לד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ת"ר עד תחילת סימן תר"ב.
מוסר: שם עולם - פרק א' 'והנה בעיתים הללו' עד 'ועיקר ההתחזקות'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' עד פרק ד' 'והנה יש מן הפתאים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

בסוף השיעור שלף לפתע הגר"י זילברשטיין שקית של חנות תל אביבית | "מיום כ"ה בחשוון תשע"ה אני מקפיד שלא לשוחח בטלפון בבית המדרש" | "הורים בתפקיד" – סדרה חדשה ומאלפת מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א | 2157

הסיפור היומי

מדוע הציג הגר"י זילברשטיין שקיות סופרמרקט בשיעורו השבועי?

לקראת סוף השיעור הוציא הגר"י שקית ניילון של חנות תל אביבית, והחל להקריא את הכתוב עליה, תוך שהוא מדגיש את כתובת החנות - סניף של רשת המרכולים 'סיטי מרקט'

שומר שם שבת. הוא הוסיף וסיפר שהכיתוב פתוח 6\24 תפס אותו מאד, ומדובר בעצם בקידוש שם שמיים של שני השותפים המנהלים את החנות.

הגר"י פנה אל כל שומעי לקחו, וביקש כי באם הם מזדמנים למקום שיואילו נא להיכנס לחנות, לחזק את המוכרים המקיימים קידוש שם שמיים בהכרזת שמירת השבת, כל מי שקונה שם הוא נהיה "שותף בקידוש שם שמיים" הבהיר הגר"י.

לקראת סוף השיעור הוציא הגר"י שקית ניילון של חנות תל אביבית, והחל להקריא את הכתוב עליה, תוך שהוא מדגיש את כתובת החנות - סניף של רשת המרכולים 'סיטי מרקט' הממוקמת בשדרת החנויות ברחוב לח"י 36 בשכונת התקווה בתל אביב. הגר"י סיפר בשיעורו, כי בדרכו מחולון לבני ברק עבר ברכבו ברחוב זה, ונתקל בשלט הגדול והיחיד באותו הרחוב המעיד כי החנות שומרת שבת, בתוך שדרת חנויות שלמה שאף אחד לא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של דרשו.

"מאז כ"ה בחשוון תשע"ה אני מקפיד שלא לשוחח בטלפון בבית המדרש", הסביר לי היהודי, והוסיף: "באותו יום קיבלתי איתות משמים להקפיד על כך..."

כל מה שקורה, קורא! גם לכולם יחד וגם לכל אחד לחוד

זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות! על פניו נראה, כי מי שאומר שצרות שמתרחשות מקרים הן - הוא טיפש, אבל למה 'אכזר'? בעקבות המשל שהבאתי קודם שוב ברור למה זאת מידת אכזריות. כי הרי הקב"ה רוצה לעשות חסדים גלויים, וכשאבינו אב הרחמן שאוהב כל יהודי הרבה יותר ממה שאבא אוהב בן יחיד שלו - עושה כזה דבר, אז אנחנו צריכים לרחם על אבא, שקורא לך שוב ושוב 'ילד שלי, אני אוהב אותך, מחכה לך, מתגעגע אליך! שוב אלי - אל אביך המצפה לך, הראה לי שאתה שומע אותי, אנא - - -"

בן שיחי עושה אתחנתא קלה. "אתה מבין? אני משתדל לשמוע כל קריאה מן השמים, לדעת שאם זה הגיע לאזני - אות הדבר כי היא כוונה אלי אישית מן השמים, ולכך אני מנסה לתקן משהו ולהתקרב יותר לאבי הרחום שמחכה לי".

עכשיו הבנתי גם איך היהודי הזה מצליח כל כך, וזוכה לעשות דברים גדולים מאד בזיכוי הרבים. אם הוא חי בכזו צורה שהוא שומע קריאות מהקב"ה ונענה להן, אין בכך כל פלא.

ואם בזיכוי הרבים עסקינן, הרי שאותי עצמי הוא זיכה בנקודת מבט כזו ששינתה לי את החיים.

בכל אסון שמתרחש הקב"ה קורא לי באופן אישי. הוי אומר - הקורונה מכוונת אלי, האסון במירון צריך לזעזע אותי, האסון הנורא באמצע המעמד הקדוש של חנוכת הבית בקרלין זועק אלי אישית, הטילים והמהומות גם הם מכוונים כלפי. הגיע הזמן שאקום ואצעק: "אבא אני מקבל על עצמי להשתפר, הבנתי כבר את הרמזים". ואפילו אם אתקדם בצעד קטן כחודו של מחט, אבא הרחום יראה שקיבלתי את המסר ויפתח לי פתח כפתחו של אולם. הקב"ה יעזור שכולנו יחד נתקרב אליו, וכבר יביא עלינו בקרוב את הטוב הנגלה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

(הרב פנחס שפר, גיליון השגחה פרטית)

פעם בעת ששהיתי בבית המדרש, הבחנתי ביהודי עתיר זכויות, ממזכי הרבים שבדור, שממהר החוצה לנהל שיחת טלפון מחוץ להיכל. הדבר עורר את סקרנותי, וביקשתי לדעת מה עומד מאחורי הנהגה זו, והוא סיפר בחפץ לב:

"מאז כ"ה בחשוון תשע"ה החילתי להקפיד שלא לשוחח שיחות טלפון בבית המדרש", סיפר, והוסיף: "אז קיבלתי איתות מן שמיא להקפיד על כך..."

איתות מהשמים???

"היה זה הפיגוע בשכונת הר נוף", הסביר, "כשיהודים נרצחו בתוך בית כנסת ה". כששמעתי על כך הבנתי שהקב"ה מדבר אלי ובא להעביא לי מסר. שהרי הקב"ה ברא את האדם יחידי, וזאת כפי שאומרת המשנה בסנהדרין, כדי שכל אחד יאמר 'בשבילי נברא העולם'. ואם קורה משהו בעולם - זה בשבילי. לעורר אותי. וגם כאן הרגשתי שהקב"ה מדבר אלי".

בן שיחי מתנשם קלות וממשיך - "תאר לעצמך, אבא שנוולד לו בן יחידי לאחר עשרים וחמש שנות ציפייה. הבן גדל, בגר, והחל לשלוח ידו במסחר. והנה באחד הימים שומע האב שהבן לווה כסף מהשוק האפור, וחייב בסכנה. הוא נחרד ומכר את ביתו על מנת לעזור לבנו ולחלצו ממיצר. חולפת שנה, ושוב הבן מועד ומתעסק בעסקאות מפוקפקות, שמסכנות את שלומו. האב מנסה לשלוח אליו שליחים משליחים שונים שיניאו אותו ממעשיו, אבל הבן ממאן לשמוע. בלית ברירה הולך האבא ומדווה לרשויות על המצב של הבן, והוא מסתבך בעקבות כך כהוגן.

קעת הבן בוכה על מר גורלו, אבל האבא בוכה הרבה יותר וליבו שותת דם. 'למה בני יקירי, מדוע הבאת אותי למצב הזה?' הוא שואל מיוסר.

הרמב"ם אומר שחובה לזעוק ולשוב בתשובה כשיש צרה, ואומר בלשונו: 'אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו, דבר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

גם כשהתקשר הרופא הממשלתי חשב ר' אברהם כי מדובר עדיין באותו קרוב משפחה, והשיב לו באותה צורה - "לא אשנה בדיבורי ואבקשך להרפות ממני!". הרופא הנדהם לא הבין מה הוא שח...

שכרו הגדול של יהודי ששמר על פיו ולשונו

חותנו על פיו ולשונו, ואף כשפרצה שערוריה בביהמ"ד שקבע בו מקומו לתפילתו והחלו נשמעים בו דיבורי לשון הרע, עקר רגליו משם וברח משם כל עוד נשמתו באפו, וזכה לצ"ו שנים בריאות מלאות וטובות. את בית הרופא לא ביקר ולבדו היה מהלך ברחובה של עיר על שתי רגליים בריאות, ואת הנצרך לו קנה בגפו בחנויות הסמוכות לביתו.

ומה רב היה שכרו מן השמים על שמירת פיו, כי אחר המלחמה כשהחלו הרשעים לשלם פיצויים מידי חודש בחדשו לנפגעי המלחמה, ורצו בני המשפחה שר' אברהם ישנה בדיבורו ויספר כאילו פגיעתו קשה יותר ממה שבאמת נפגע כדי להגדיל את קצבת הפיצויים, הוא עמד על שלו שאיננו משנה כהוא זה בדיבורו. אחד מקרובי משפחתו היה מתקשר אליו בטלפון, מציג עצמו כרופא מפורסם והיה מדריכו כדת מה לדבר ומה 'למכור' לרשעים כדי שיכירו וידעו את גודל פגיעתו הקשה, ור"א ענהו בטלפון - "לא אשנה בדיבורי כהוא זה מן האמת". אך הקרוב לא הרפה והוסיף להתקשר אליו פעמים רבות ובכל פעם ענהו ר"א בתוקף "לא אשנה בדיבורי". וכך, גם כשהתקשר הרופא הממונה מטעם המלכות חשב ר' אברהם כי מדובר עדיין באותו קרוב משפחה, והשיב לו באותו מטבע לשון - "לא אשנה בדיבורי ואבקשך להרפות ממני!"... הרופא שלא הבין מה הוא שח, ומה חטא כי שפך עליו קיתון של רותחין, הבין שכנראה חולה וחסר דעה עומד לפניו, ומיד אישר לו קצבת פיצויים גבוהה ונכבדת.

(ע"פ באר הפרשה)

ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם (במדבר יד לח) היה יהודי בשם רבי אברהם שטיינער זצ"ל, שנסתלק לבית עולמו כשהוא בן תשעים ושש שנה, וזוהי פרשת אריכות ימיו, כפי ששמעתי מחתנו שליט"א: בימי המלחמה שהה ר' אברהם במחנות הכפיה והעבודה תחת שלטון הרשע ימ"ש. מנהג רע נהג הממונה על אותו המחנה, שבכל לילה היה קורא לאחד האסירים ומוציאו להורג ללא כל סיבה, ולא ידע איש מהם מה יעלה בסופו. באחד הלילות קרא הרשע ליהודי מבני המחנה ונקב בשמו - "ראובן בן יעקב" (לא הזכרנו כאן את השם האמת, מפאת כבודו). הלה שאיבד את שפיות דעתו פנה לר' אברהם כאילו הוא זה שנקרא בשם שנקב הרשע, וגער בו - "ראובן... ראובן... גש אל הממונה". ר' אברהם החליט להיות מעביר על מידותיו, כשהוא מזכיר לעצמו את הפסוק "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", ולא ענה כסיל כאיוולתו - "אתה הוא אותו ראובן שנקבו בשמך", אלא נשא סבלו בדומיה וצעד היישר אל מותו בידי אותו רשע...! אלא, שבהגיעו אליו נענה הרשע ואמר: "נפלה ההחלטה שהיום נשנה ממנהגנו, כולם יישלחו להריגה מלבד האיש אשר נקבתי בשמו, הוא ישאר בין החיים".

ואכן ר' אברהם זכה חי בטוב ובנעימים עד הגיעו לגיל צ"ו שנה. ובהספד שנשא המספיד חישוב כי חייו של ר"א ניתנו לו כשלל על שקיים את הפסוק "שומר פיו ולשונו" - צא וחשוב כי "פיו" בגמטריא צ"ו שנים, כמנין שנות חייו עלי אדמות. אגב אורחא, סיפר לי חתנו של ר' אברהם כי כל ימיו שמר

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

**לפתע הוא אומר לי: "עכשיו קר בארץ ישראל,
אני רוצה שתקנה לאשתך מעיל מחמם וטוב,
אני כבר מעביר לך לחשבון 400 דולר!"
נדהמתי. לא הבנתי מאיפה זה נופל עלי...**

שהיא זקוקה למעיל הזה. בלילה כאשר סיפרה לי רעייתי את אשר אירע היום שאלתי אותה למה היא נתנה את המעיל שלה, הן היינו יכולים לקנות מעיל זול או לחפש עבודה בגמ"ח, אבל אשתי לא הסכימה לשמוע מילה בעניין, ולא הבינה איך אפשר לחשוב להשאיר אשה בכפור הזה ולו ליום אחד. "אני יכולה להסתדר מהבית עד לעבודה עם סריג אבל היא כל היום ברחוב איך אפשר להשאיר כך אשה בפרט שהייתה במעמד מכובד עד לא מכבר!!!"

למחרת קבלתי שיחת טלפון מחו"ל מחבר שמזה זמן רב לא שוחחתי עמו. באמצע השיחה הוא לפתע אומר לי: "עכשיו קר בארץ ישראל, אני רוצה שתקנה לאשתך מעיל מחמם וטוב, ואני כבר מעביר לך לחשבון ארבע מאות דולר!"

לא הבנתי מאיפה זה נפל עלי, הן לא אמרתי לו מילה וחצי מילה אודות המעיל, וזה לא היה קשור כלל לנושא השיחה... ראיתי עד כמה הקב"ה רואה ויודע הכל ודואג לכל בריותיו ברחמים. בכסף הזה אשתי קנתה שני מעילים הכי טובים, ועוד נשאר עודף בשפע לסריגים מחממים.

מאז אני משתדל שלא להתערב במעשי החדש של אשתי...

(מכתבו של בעל המעשה, טיב הקהילה)

רעייתי, בדיוק כמו אמא שלה ע"ה, טובת לב היא. תמיד מעודדת את החלשים ודואגת לצורכיהם.

יום אחד, בדרכה מהבית לעבודה, ראתה אישה מקבצת נדבות, ומעבר לפרוטה שנתנה לה לצדקה, היא התעניינה בשלומה של הקבצנית ודברה עמה דברי ניחומים. התברר שלא מדובר בסתם אישה הרגילה בקיבוץ נדבות כי אם באשה שבעלה נפל בעסקה כושלת, ובעקבות כך ירדו מנכסיהם, כשהבית נלקח מהם וכך גם כל רכושם, עד כדי כך שהגיעו לפת לחם. בלית ברירה היא מקבצת נדבות. וכך כמעט מדי יום הייתה רעייתי פוגשת אותה באותו מקום ובאותה שעה.

באחד הימים היה קור אימים בחוץ, ורעייתי ראתה את אותה אישה מקבצת נדבות בקור המקפיא ללא מעיל, כשאך סריג דק לעורה. אשתי שאלה אותה למה אין היא לובשת מעיל והיא ענתה שפשוט לא קר לה. אלא שבעוד שהיא אומרת שלא קר לה, הידיים שלה רועדות מקור...

רעייתי לא הייתה מסוגלת לחשוב על כך שהיא הולכת לעבודה במקום חמים ונעים, בעוד שלגברת הזו יהיה קר במקום עבודתה שהוא כרגע בזווית הרחוב. על אתר הורידה את המעיל המחמם שלה, והשאירה אותו לגברת, שניסתה תחילה לסרב, אך אשתי שכבר הכירה כאמור את הסיפור שלה, התעקשה משום שהבינה

זכנו לגדל

הורים באים לפעמים בטענות למחנכים, על שאינם מצליחים להחדיר בילד תורה ויראת שמים. זה כמו לבוא בטענות לשף מדוע לא הצליח להפיק יין מתפוח אדמה. לא במוסדות החינוך, אלא בבית - כאן טמונים היסודות!

על הכלים להנחלת הערכים החשובים באמת, שנמצאים דווקא במטבח הביתי שלכם - בסדרה חדשה מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א | "הורים בתפקיד - כתבה ראשונה בסדרה

כהקדמה לסוגיה חשובה זו, חייבים להדגיש שבחלק של הפנמת ערכים - יש לבית מקום מרכזי, בבחינת: "אם אין אני לי, מי לי".

אלו דברים יסודיים, דברים מהותיים, דברים שהם בעצם היסוד והבסיס לכל החינוך החיצוני והמסגרת.

אחד הנושאים הבעורים כיום הוא הדרך להנחלת ערכים. אותם ערכים מקודשים שחונכנו עליהם, והועברו דור אחר דור מתוך תמימות, דורשים היום יותר הנגשה, תוך דגש על העטיפה. ננסה במאמר זה להסביר את חשיבות העניין, ובמאמרי המשך נתמקד בפרטים ובערכים.

עולם הערכים הוא בעצם הבסיס לכל ההתייחסות וההסתכלות על העולם. אין מן הצורך לומר שהפסוק: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אימך" תקף כמובן גם היום, ככל דברי התורה שהם נצחיים. ילדינו זקוקים גם בשנת תשע"ח לנוסחה הבלעדית של תורת אימך ומוסר אביך.

בית, כאן מיוצרת השלדה

רואים לפעמים הורים הבאים בטענות למחנכים, איך זה שעם כל הניסיון - הם אינם מצליחים לקדם את הילד ולהחדיר בו תורה ויראת שמיים?!

זה כמו אחד שיבוא בטענות לשף מוביל, איך זה שהוא לא הצליח להפיק יין מתפוח אדמה...

כל דרדק מבין שמתפוח אדמה אפשר להכין פירה, צ'יפס או תפודים אפויים בתנור, אבל לעולם אי אפשר להפיק ממנו יין...

כדי לייצור יין שאפשר לקדש עליו ולברך "בורא פרי הגפן" - חייבים ענבים, ורק ענבים. אין אפשרות לייצר יין מכל חומר אחר, ולא משנה מי יהיה היינן שינסה לעשות זאת.

כך לענייננו; הבית הוא המקור, האנשים הגדלים בו סופגים את ערכיו, ואישיותם מתעצבת בהתאם לו.

בידיעה זו יש זכות וחובה, ובעיקר אחריות עצומה; אנחנו מייצרים את השלדה, את הבסיס, החומר שהכול בעצם נבנה עליו. רכיב, ככל שהוא עיקרי יותר, הוא חייב להיות איכותי יותר.

בית שבו לא נכנסים דברים שאין רוח חכמים נוחה מהם, בית שבו סופגים הערכה ואהבה לתורה ולומדיה, בית שבו רואים דוגמה של מידות טובות ונתינה - בית כזה מסוגל לגדל אנשים בעלי תכונות מעודנות. בית כזה מגדל ילדים שבתי החינוך יוכלו לשפר ולקדם, ולהשקיע בהם בלי סוף.

ולהיפך; כאשר הבית ריק מתוכן, ודייריו עסוקים רק בגשמיות, בעיצובים וארוחות, ביגוד ופוליטיקה, יקשה מאוד על ילד ליצור לעצמו מהות רוחנית, כי ההתמודדות שלו קשה.

לעיתים ההשקעה מתמשכת, ותוצאותיה אינן ניכרות מייד, אבל ממרחק של זמן - רואים שהילד שהיה נראה לכאורה 'רע' - מתייצב, ובסוף מקים בית טוב, קובע עיתים לתורה ומגדל משפחה לשם ולתפארת. ייתכן שבגיל הבגרות היו לו קשיים, הוא אולי לא הסתדר עם המסגרות, אבל כשהגיל חולף, מתבגרים ומתייצבים, ופתאום הכול נראה אחרת.

חייבים לציין, שלא בידינו היכולת לשפוט איזה בית נחשב לערכי, איזה בית הינו איכותי ואילו הורים הם יראי שמיים. אין לנו אלא מה שענינו רואות, האדם יראה לעינינו וה' ללבב. לא תמיד אנחנו יודעים מה היא ההשקעה של האבא ועד כמה יראת השמיים של האימא, וברור שיש גם בחירה חופשית לכל אדם, בכל בית שבו הוא גדל. אך בדרך כלל - כשבית מחנך לערכים, יראו זאת על הילד.

בבית אין 'הקבצות'

אני רוצה לחזור על נקודה שכבר הזכרנו בעבר, וחשוב לציין

אותה: בימינו החינוך הפך למשהו כוללני, 'חוק חינוך חובה'. כל ילד וילדה, כל בחור ובחורה נמצאים במסגרת לימודית כזו או אחרת, ובמסגרות הלימוד כידוע - עיקר הדגש הוא על הישגים לימודיים - תחום שיש רבים שאינם מצליחים בו.

כתוצאה מכך, תלמידים ותלמידות רבים מאוד מרגישים נתק בינם לבין המערכת. מבחינתם - כל מה שהמסגרת מחייבת ומעריכה אינו נוגע אליהם כלל וכלל, כי הרי אותה מורה שדרשה השקעה במבחן בדקדוק, מקצוע שבו אין לתלמידה כישרון להצליח, היא זאת שדיברה על צניעות, ואותו משגיח שהמריץ לכתוב 'חבורות', הוא זה שדרש השקעה בעבודה שבלב זו תפילה. צעירים אינם יודעים להפריד בין עיקר לתוספת, בין הכרח למשובח. מבחינתם - אם אני לא קשור לא, אז גם ב' לא אומר לי דבר. אם מבחינת המערכת אני סוג ב' בגלל חוסר כישורים, אז גם שאר הדרישות אינן נוגעות אליי.

זו הסיבה לתופעה הכואבת, שבה אנו רואים ילדים בעלי קשיי למידה המתנתקים מהחינוך עם הזמן, ועל אף שכדי להיות יראי שמיים אין צורך בשום כישורים מיוחדים, הם פשוט מרגישים מנותקים מכל מה שהמערכת מעודדת ומעריכה.

יצא לי לשבת עם קבוצה של תלמידי ישיבה לסעודה שלישית, ושמתי לב שכל אותם בחורים שאינם מצליחים בדרישות הלימודיות, הם גם אלו שאינם שרים זמירות שבת! כאן מגיע תפקידנו כהורים.

ברוך ה' בבתיים עדיין אין הקבצות ואין דרגות (בינתיים...), בבית יש מקום לכל אחד ואחת, בבית יש קבלה. לכן הערכים שהבית מחדיר באופן ישיר, ובעיקר עקיף, הם הערכים שבעזרת ה' ייקלטו ויופנמו.

עלינו לאזור חיל, לעשות את תפקידנו, ולתת לילדינו את המגיע להם - "מוסר אביך ותורת אימך".

המסנת של הערכים

אני יודע שיהיו כאלו שירימו גבה ויגידו - הכול טוב ויפה, אבל למען ה', איך עושים זאת?!... הרי כדי להחדיר ערכים חשוב לדעת במה להתמקד, ואולי גם צריך גישה מיוחדת. איך אם כן מעבירים כל זאת לילדים בצורה ובגישה הנכונה?!... לפני שניגש לענות ולהסביר איך להחדיר, נגדיר לעצמנו מה להחדיר.

אכן, בכל הנוגע למה להחדיר, התשובה היא: עלינו להחדיר רק ערכים שאנחנו מחוברים אליהם באמת, או ערכים שאנו שואפים מאוד להתחבר אליהם.

ניסיון להחדיר ערכים ומושגים שהם אצלנו מהשפה ולחוץ - נועד לכישלון. המקסימום הוא שהילד יפנים שיש מושגים שאותם הורים מעבירים לילדיהם, על אף שלמעשה הם משדרים ההיפך, וכך תמשיך שרשרת הדורות, כשגם הוא יתנהג כך אל ילדיו וידבר גבוהה גבוהה.

לעומת זאת, ערכים שבהם אנו משמשים דוגמה אישית, או

נוכל לבדוק את עצמנו, מה חשוב לנו באמת, על ידי בדיקה עצמית. נשאל את עצמנו: מה היינו שמחים שילדינו ייקחו איתם צידה לדרך, כשיפרחו מהקן ויקימו בית משלהם? התשובה תיתן לנו את הערכים החשובים לנו באמת, ואותם נצליח להחדיר. במאמרי המשך נתמקד בס"ד במגוון הערכים שברצוננו להחדיר ובאופן הביצוע של המשימה החשובה הזו.

לחלופין, ילדינו רואים כמה היינו רוצים להיות שם - יופנמו בקלות. הורה המעריך בכל ליבו אברך הממית עצמו באוהלה של תורה, יוכל להחדיר בילדיו אהבה לתורה, על אף שהוא עצמו לא זכה. אימא המעריכה אשת חסד, תגדל בנות בעלות חסד, על אף שגידול הילדים וניהול הבית אינם מאפשרים לה להתנדב בארגון חסד באופן קבוע.

סגולות וישועות

התמודדות היתה קשה, אבל הוא עצם את עיניו ואמר: "יהיה מעשה זה לזכות אחותי פלונית בת פלונית לרפואה שלמה". מאותו הזמן חלה תפנית מדהימה במצבה...

"לכל אחד ואחד יש בנק של ישועות"

אין אנו מעלים בדעתנו שאנו יכולים להושיעם ולכן אנו נוטים שלא לעשות כלום, אולם באם ייקח כל אחד על עצמו חמשה אנשים שמתייסרים בצרותיהם, וידאג להם כאילו אין אף אחד בעולם שדואג להם מלבדו, ויזכור שהוא יכול להמשיך להם ישועה בזכות מעשיו הטובים, כמה אנשים היו נושעים מצרותיהם אילו היינו נוהגים כן.

והתגמול הנוסף שבהנהגה זו - שכשעושים כן, לאט לאט מתחזקת האהבה בליבו כלפי יהודים, וממילא הרגשת צערם מתחזקת אצלו וכתוצאה מכך גם התפילות הולכות ומתחזקות ופועלות יותר.

אפשר כמובן להזכיר סתם את השמות לרפואה וישועה ולהמשיך הלאה, אולם העניין האמתי הוא להרגיש בצערם ולהזכירם מתוך תחושת נתינה המביאה לידי אהבה. על עבודה זו אין למקטרגים שום כח.

(הבינני')

שח הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: סיפר לי יהודי מיושבי השיעור, מה שבדידיה הוה עובדא, בחול המועד פסח שעעל"ט: אחותו שכבה אז בבית החולים במחלקת הקורונה וריחפה בין חיים למות. כה חמור היה המצב, עד שכבר הודיעו למשפחה על קיצה המתקרב.

באותו הזמן נזדמן לאותו יהודי נסיון בשמירת העינים, ההתמודדות הייתה קשה אולם הוא עצם את עיניו ואמר: 'יהיה מעשה זה לזכות אחותי פלונית בת פלונית לרפואה שלמה'. ואכן מאותו הזמן התחיל מצבה להשתפר, וכעת היא בריאה ושלמה.

מעשים שבכל יום הם, וללא הרף מגיעים סיפורים על יהודים שנמנעו מדבר איסור והושיעו בכך אחרים בדבר ישועה ורחמים. אין צריך להגיע לטרגדיות או למעשים מיוחדים, אלא בכל יום ויום אנו יכולים לפעול ישועות, כי יש לנו בנק של ישועות ואנו יכולים להושיע יהודים מכל צרותיהם.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם כתיבת תארים של כבוד לתלמידי חכמים היא בכלל מצוות 'זהדרת פני זקן'?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

עלול לעבור מי שמדבר לשון הרע על תלמיד חכם. בביאורים ומוספים מביאים שאלה מעניינת לגבי מצוות עשה

אחד העשין שמונה ה'חפץ חיים' בסעיפים הנלמדים היום (פתיחה עשין סעיפים ז-ח) הוא עשה של 'זהדרת פני זקן', שעליו

זו - האם כתיבת תארים של כבוד לתלמידי חכמים גם היא בכלל מצוות 'והדרת'.

ואכן, בשדי חמד (מערכת כ"ף כלל קנז) הביא בשם שו"ת ביכורי שלמה, שעיקר מצוה זו הוא, שראוי לכבד החכמים בכל עיני הכבוד. והחיוב לקום בפניהם הוא רק פרט מפרטי הכבוד, ולפי זה, בעת שנביא דבריהם בספר, ראוי לתארם בכל מיני

התארים הראויים להם, שזה להם לכבוד ולתפארת. והוסיף, שדין זה שיש לשבחם בתארים, הוא בין שמזכירם בפה בין בכתב. וכן הביא שם משו"ת חיים שאל, שיש לתת לחכמים תארים של כבוד כל אחד לפי זמנו [וראה עוד (חיים שאל סי' עא אות ו) שהאריך בזה, והביא כן מדברי המהרשד"ם].

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

תורם סכום העתק לשיבת פוניבז', התגורר בפחון עלוב...

יומא דף נ

והתורם משלו

"אסביר לכם הכל!" פתח היהודי, וסיפר את סיפור חייו המדהים.

אותו ואת שמונת אחיו היתומים, גידלה אימם האלמנה בליטא, בעיר סמוכה לפוניבז'. הם חסכו לחם מפיהם, על מנת להאכיל את העגלה הקטנה, כדי שתגדל ותתן חלב, אזי יוכלו למכור את החלב ובכסף שירוויחו ישכרו מלמד.

בינתיים, לא נתנה העגלה חלב, ותורה - מה תהא עליה? שכרה האלמנה מלמד על חשבון החלב העתידי שבוא יבוא. חלף חודש וחלב אין. פרצה האלמנה בבכי מר והבטיחה למלמד שהוא יהיה הראשון שיהנה מתנובת העגלה. חלף חודש נוסף והמלמד הודיע שיש לו הצעת עבודה עם כסף מזומן, ולא עם חלב עתידי. גם לו יש ילדים להאכיל והוא נאלץ להפסיק ללמד את היתומים.

האלמנה ניצבה מולו רועדת, מעיניה זלגו דמעות, והכריזה בנימת ניצחון: "קח לך את העגלה במתנה, ותלמד את הילדים שלי תורה בכל שווייה, ובהמשך השם כבר יעזור..." בלב כבד נטל המלמד את העגלה. האלמנה והיתומים נותרו ללא משען אך עם תורה.

"כך חינכה אותנו אמא", סיים היהודי, "וכאשר שמעתי שלאחר המלחמה קמתם להעמיד מחדש את התורה בארץ ישראל, החלטתי לצעוד בדרכה. מכרתי את כל אשר לי, רשמתי את כל הסכום על הצ'ק ועברתי להתגורר כאן.

בשל הסכום הגדול שתרמתי, ידעתי שתבואו הנה, אך דעו לכם שזוהי התרומה האחרונה שלי..."

(מתוך 'מידות והנהגות טובות' - הרב יחיאל מיכל שטרן)

לפני שנים רבות נערך דינר עבור ישיבת פוניבז' בעיר יוהנסבורג שבדרום אפריקה. למחרת בצהריים התפנה מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל, לפתוח את המעטפות, אחת מהן הצליחה להפתיע את כל הנוכחים באותו מעמד בשל הצ'ק בעל סכום העתק שהכילה.

בימים ההם לא נהגו להזפיק את שם בעל החשבון על הצ'קים, והנוכחים לא ידעו לזהות את החתימה על מנת לבקר בביתו של התורם הנכבד. מרן הרב מפוניבז' ביקש לברר את זהותו של התורם. פנו לבנק וכעבור שלושה ימים סיפק הבנק את פרטי התורם ואת כתובתו המדויקת.

הסתבר שהוא מתגורר במרחק של שמונה שעות נסיעה ברכבת מיוהנסבורג. אך לא אדם כמרן הרב מפוניבז' ירתע. כאשר הגיע מרן הרב כהנמן לעיר, ביקש מנהג להביאו לכתובת הרצויה. הנהג החל בנסיעה ועזב את העיר, גם כאשר הגיע לפרברים לא עצר אלא המשיך והמשיך. תמה מרן הרב מפוניבז' באוזני הנהג, לאן הוא לוקח אותו הרי לא יתכן שהגביר הגדול מתגורר באיזה מקום נידח, אך הנהג טען בתוקף שהוא נוסע לכתובת המדויקת. בסופו של דבר, נכנס הנהג לשכונה מוזנחת של פחונים, ושם עצר:

"הנה הבית!" הצביע על מבנה עלוב שלא הזכיר כלל מראה של בית. מרן הרב מפוניבז' ביקש ממנו להמתין, שכן חשש להסתובב לבדו במקום כה עזוב ומוזנח. דפיקה בדלת ובעל הבית ניצב מולו. היה זה יהודי ליטאי נמוך קומה עם זקנקן [א קמץ בערדל' כלשונו של הרב מפוניבז'] שהכריז בקול: "ידעתי שתבואו לכאן". מי הוא זה ואיזהו, איך ידע שאבוא לכאן, ומדוע הוא מתגורר בצריף עץ? תעלומה רודפת תעלומה...

מדוע מונהג יום טוב שני של ראש השנה אף בארץ ישראל?

ועושים בחוץ לארץ יום טוב שני גלויות; וכן עושים אף בארץ ישראל שני ימים של ראש השנה. ומאחר ושני הימים של ראש השנה נחשבים כיום טוב ודאי - למרות שהראשון מדאורייתא, והשני מדרבנן, נחשבים שניהם כ'קדושה אחת', כלומר, כיום אחד ארוך, ויש לכך משמעות הלכתית לענינים מסוימים; ונחלקו הראשונים אם הם נחשבים כ'קדושה אחת' רק לחומרא, או גם לקולא.

[שו"ע תר, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1; שו"ע תרא, ב, ומשנ"ב ג; ביאורים ומוספים דרשו, 3-4]

בזמן שבו היו מקדשים את החודש על פי ראיית הלבנה, הנהיגו חכמינו ז"ל לעשות בחוץ לארץ שני ימים של יום טוב, מחמת הספק מתי קידשו את החודש בארץ ישראל; ואילו בארץ ישראל היה כמובן רק יום אחד של יום טוב. לעומת זאת, בראש השנה, בשל חשש מסוים, תיקנו חכמים שינהגו (במקרים מסוימים) יום טוב שני אף בארץ ישראל, אך לא כספק, אלא כיום ודאי של יום טוב מדרבנן. וגם בימינו, שהלוח קבוע וידוע לכולם, "מנהג אבותינו בידינו",

באיזה מקרה חובה לאכול פרי מסוים בין נטילת ידים ל'המוציא' בסעודת יום טוב?

להקפיד לאכול פחות מ'כזית', כדי לא להתחייב בברכה אחרונה; ויש אומרים שניתן לאוכלו בסעודה, לאחר נטילת ידים. ובנוגע לתקיעת שופר, יש אומרים שמברכים ביום השני שהחיינו אף לדעה שבקידוש לא מברכים, אך למעשה, ראוי להחמיר אף בתקיעת שופר, (כשהיום הראשון חל בחול), וה'בעל תוקע' ילבש בגד חדש בשעת הברכה, ויכוון בברכת שהחיינו גם על הבגד.

[שו"ע תר, ב-ג, ומשנ"ב ב רי; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ו10, וראה שם, 8]

בהמשך לאמור: יש אומרים, שמכיון ששני הימים של ראש השנה נחשבים כיום אחד ארוך, אין לברך 'שהחיינו' בקידוש ובהדלקת נרות - לאלו הנוהגות לברך - כי אם בלילה הראשון, ולא בשני. ומעיקר הדין, אין הלכה כדבריהם, אבל לכתחילה יש לחשוש לדבריהם, ולהכין מראש בגד חדש, או פרי חדש, ולכוון בברכת שהחיינו גם עליו. וכאשר מכוונים בברכת שהחיינו על פרי חדש - יש אומרים שצריך לאוכלו מיד לאחר הקידוש, לפני נטילת ידים, אך יש

מדוע נמנע הגר"א מאכילת ענבים בראש השנה?

היום אכל מעץ הדעת, וכדי לתקן את חטאו, נמנעים מאכילת ענבים ביום זה. ויש שהורה, כי למנהג זה יש להימנע גם מאכילת צימוקים, אלא אם כן הם מעורבים בתבשיל. והחזון איש סבר, שהימנעותו של הגר"א מאכילת ענבים לא היתה על פי הקבלה, אלא משום שהענבים שהיו מצויים במקומו בעונה זו של השנה, היו בוסריים וחמוצים.

[משנ"ב תר, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 5-6; פסק"ת הע' 45]

נוהגים שלא לאכול בראש השנה מאכלים חמוצים או חריפים, לסימן טוב, שתתחדש עלינו שנה מתוקה, וכן ראוי להימנע מאכילת פרי בוסר, שאינה סימן טוב. וכמו כן, יש להימנע מאכילת מאכלים המבושלים בחומץ, אולם, אין צורך להימנע מאכילת מאכלים מתובלים בתבלינים חריפים. וכתבו על הגר"א, שנהג להימנע מאכילת ענבים בראש השנה, על פי הקבלה; ויש שנתן טעם לדבר, שלדעת רבי מאיר, 'עץ הדעת' היה עץ הגפן, ואדם הראשון נברא בראש השנה, ובאותו

* ברכת 'מאורי האש', יש אומרים שהיא ברכה על ההנאה מאור האש, ולדעתם אין להנות מאור האש מצאת השבת עד שמברכים עליה. ורבים חולקים, אך בכמה מקומות החמירו הפוסקים לכתחילה כדעה הראשונה.

* בראש השנה ויום הכיפורים שחלים בשבת, לדעת השולחן ערוך, אומרים את פסוקי 'צדקתך' במנחה, ולדעת הרמ"א, אין אומרים.

* מי ששכח בליל ראש השנה לומר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, עליו לברך שנית, אולם, בנוגע למי ששכח זאת ביום ראש השנה - נחלקו הפוסקים אם יברך שנית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזו נימה יש לקרוא את מגילת איכה?

מגביהים את הקול בכל פרק יותר מבקודמו. מפסיקים מעט בין פסוק לפסוק, ומעט יותר בין פרק לפרק. לאחר קריאת הפסוק האחד לפני האחרון במגילה - "הַשִּׁבְנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח חַדְשׁ יְמֵינוּ כְּקֶדֶם" - חוזר הציבור כולו על הפסוק בקול רם, ובעל הקריאה שב וקורא.

[שו"ע תקנט, א, ומשנ"ב ב רה; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

בליל תשעה באב, קוראים את מגילת איכה בציבור, והמנהג לשוב ולקוראה בבוקר. ואף מי שאינו מתפלל בציבור, יקרא את המגילה בלילה, וטוב שיקרא גם ביום. ויש אומרים, שמנהג טוב הוא שאף הנשים תשמענה את קריאת המגילה, (או שתקראנה בעצמן). הפוסקים ציינו כמה מנהגים הנהוגים בקהילות אשכנז בשעת קריאת המגילה: קוראים בנחת ובנימה 'דרך בכי', כאבלים.

יארצי"ט הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום זליג מנדבורנה
אתה מוכן למכור תפילה אחת שלך?

חסיד אחד אמר פעם לחבריו: "אני מוכן למכור את תפילתי בעד "צעל אחד" (מטבע בעל ערך פחות), כששמע זאת הרה"ק רבי צבי הירש מנדבורנה, כעס מאוד ולא רצה יותר לראות פניו, תלמידיו ביקשו מרבים שלא ידחהו בשתי ידיים, ורבינו קרא לו ואמר לו: "אתה מתפלל תפילה שתיקנוה אנשי כנסת הגדולה, והגם שאינך יודע הסודות והרמזים בכל ברכה וברכה, התפילה עולה לפני השי"ת שהרי הם התפללו בכל הכוונות, ואיך אתה מזלזל בתפילתך?!"

(דברי חיים לרבי חיים ירוחם מבוטשאטש [תלמיד רבי צבי הירש מנדבורנה] עמ' עג)

נשתדל לייקר ולהחשיב מאוד כל תפילה ותפילה, שהרי ערכה של כל תפילה הוא יקר לאין ערוך.

כ' בסיון | רבי ישראל דן ב"ר שמואל אליהו טאוב זצ"ל, האדמו"ר ממודז'יץ, בעל נחלת דן, עלי דשא

ביום זה נהגו רבים לצום ולומר קינות וסליחות שנתקנו ליום זה (כמופיע במ"ב תקס"ו) בעקבות צרות רבות ופרעות שהחלו לבוא על עם ישראל ביום זה, החל מעלילת הדם בשנת תתקל"א בעיר בלואה שבצרפת, כאשר העלילו על הריגתו כביכול של ילד נוצרי שכלל לא נרצח, וישבו נשרפו חיים עשרות יהודים, כפי שכותב ע"כ רבינו אפרים בן יעקב מבון בספרו 'ספר הזכירה': "קהילת בלואה, אנשים נשים וטף, עלתה על המוקד עם שירת עלינו לשבח בפיה" (וצום זה מיוחס לרבינו תם).

ובהמשך, בשנים ת"ח ות"ט, בפרעות שביצעו הקוזקים האוקראינים ביהודי פולין, ושהיו מהגדולות ביותר בתולדות ישראל, במהלכן נרצחו רבבות יהודים באכזריות רבה על קידוש ה' במיתות משונות קשות ונוראיות, קהילות שלמות חרבו ואלפים רבים נטשו את עריהם ונמלטו מאימת הפורעים. וע"כ קבעו הש"ך ליום צום ותיקן סליחות מיוחדות לכך, כמופיע בקונטרס "מגילת עיפה", וקבע תאריך זה דווקא, מאחר ויום זה לא נפל לעולם בשבת, והרב יום טוב ליפמן הלר (בעל התוס' יו"ט) כתב את הקינה "אלה אזכרה" בנוסח הקינות הנאמרות בתשעה באב על חורבן בית המקדש.

יום זה נקבע לצום גם לזכר שואת יהודי הונגריה בה נרצחו כ-564,500 יהודים. תאריך גירושם למחנות ההשמדה היה בין אייר לתמוז תש"ד, ולכך קבעו לצרפו לצום כ' סיון.

יארצייט:

ת"ח: רבי יחיאל מיכל ב"ר אליעזר הי"ד, מנמירוב, בעל שברי לוחות.

תקס"א: רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג זצ"ל, המגיד מנדבורנא, בעל צמח ה' לצבי, שפתי קדושים, מילי דאבות ועוד.

תרכ"ט: רבי חיים מרדכי ב"ר חלפון לבטון זצ"ל, אב"ד ארם צובא (חאלב) ובעל נכח השולחן, בן יאיר.

תרצ"ז: רבי זאב וולף ב"ר יוחנן טברסקי זצ"ל, מרחמסטריווקא, אב"ד טולטשיין, בעל זוהר אור בהיר.

תש"ד: רבי אליעזר ב"ר משה פיש הי"ד, האדמו"ר מביקסאד, ועימו נרצחו אשתו ובנו רבי חיים משה הי"ד. בעל שם אליעזר.

תשכ"ה: רבי יעקב יצחק ב"ר אליעזר פלנצגרבן זצ"ל, מח"ס בית יעקב ועולת שבת, ר"י רבינו שלמה קלוגר ורב קהילת שארית עדת ישראל נ"י.

תש"ס: רבי שרגא פייביש ב"ר דוד צבי שנעבלג זצ"ל, רב בלונדון ובעל שרגא המאיר.

תשס"א: רבי רפאל ב"ר דוד ביטון זצ"ל, אב"ד הוד השרון ור"מ ביש'י פורת יוסף, בעל אמרי איש, שמחה לאיש וחיי איש.

תשס"ז: רבי ישראל דן ב"ר שמואל אליהו טאוב זצ"ל, האדמו"ר ממודז'יץ, בעל נחלת דן, עלי דשא.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il